

Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej

Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej w Województwie Małopolskim prowadzi do miejsc, które w latach 1914-1918 były świadkami najbardziej znaczących wydarzeń rozgrywających się na froncie wschodnim I wojny światowej.

Podróżując wzdłuż szlaku, można zobaczyć pamiątki tamtych czasów: forty twierdzy Kraków, krakowskie Oleandry, z których wyruszyła I Kampania Kadrowa, muzea oraz liczne cmentarze wojenne zaprojektowane przez wybitnych ówczesnych artystów. Na trasie znalazły się również dawne obiekty wojskowe, np. koszary, siedziby sztabów walczących armii, szpitale wojskowe. W niektórych miejscach ocalały ślady okopów i innych umocnień polowych. Jednak ich odnalezienie nie jest proste - nie ma się czemu dziwić, skoro sławny węgierski pisarz Ferenc Molnár, korespondent wojenny z frontu wschodniego, miał z tym kłopot już w rok po walkach...

Wędrowkę po szlaku warto rozpocząć w Krakowie. Twierdza Kraków, która odegrała ważną rolę w bitwach stoczonych pod koniec 1914 r. na północ i na południe od stolicy Małopolski, do dziś zadziwia rozmachem założenia. Także w Krakowie znajduje się Muzeum Lotnictwa Polskiego z autentycznymi samolotami bojowymi z lat I wojny światowej.

Ze stolicy Małopolski wyruszyła w bój słynna I Kompania Kadrowa - wędrując jej śladami, można dotrzeć do miejsc, w których walczyły polskie oddziały strzeleckie, a później Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego. Trasy szlaku prowadzą na północ od Krakowa, na Jurę Krakowsko-Częstochowską, gdzie walki toczyły się w listopadzie 1914 r., a następnie na południe, na pola bitewne pod Łapanowem i Limanową, i dalej ku terenom, gdzie na początku maja 1915 r. rozegrała się przełomowa, zwycięska dla Austro-Węgiei i Niemiec bitwa pod Gorlicami. Małowicze pasma Beskidu Niskiego także pełne są wojennych pamiątek - głównie cmentarzy. Z kolei będąc w Tarnowie, można zobaczyć budynki związane z czasami Wielkiej Wojny, takie jak dawne koszary czy szpital garnizonowy, a podążając stamtąd na południe, warto odwiedzić pola bitwy pod Łowczówkiem stoczonej w grudniu 1914 r. oraz urokliwe nekropolie wojenne ziemi tarnowskiej.

Od wybuchu Wielkiej Wojny upłynęło już całe stulecie, a jej historię przesłoniła pamięć o kolejnej wojnie światowej. Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej powstał, by przybliżyć pamięć o wydarzeniach, które przed wiekiem kształtowały świat, jaki dziś znamy.

W Powiecie Limanowskim w skład Szlaku Frontu Wschodniego wchodzi :

- Cmentarz wojskowy nr 368 - Wzgórze Jabłoniec (Limanowa)
- Cmentarz komunalny, cmentarz nr 366 (kwatery wojskowa) Limanowa
- Dom o numerze 35 przy ulicy Matki Boskiej Bolesnej, należący do doktora Kazimierza Mieroszewskiego, w którym mieszkał J. Piłsudski wraz z Kazimierzem Sosnowskim (Limanowa)
- Przełęcz E. Rydza-Śmigłego - pomnik ustawiony w 1938 r. na pamiątkę walk, które w tym rejonie prowadziły Legiony Polskie pod dowództwem Edwarda Rydza-Śmigłego, późniejszego marszałka Polski. (Chyszówki)
- Cmentarz wojenny nr 357 - na cmentarzu drewniana kaplica cmentarna. (Kamionka Mała)

